

**Magiczny
Kraków**

Kraków miasto witraży - wystawa plenerowa na Plantach

2022-08-22

18 latarni znajdujących się w różnych punktach Plant otrzymało niezwykłą oprawę w formie instalacji ilustrujących kompozycje witrażowe i architektury. To plenerowa wystawa „Kraków miasto witraży” przygotowana przez Pracownię i Muzeum Witrażu. Ekspozycja jest częścią obchodów 120-lecia instytucji i wpisuje się w ogłoszony przez UNESCO Rok Szkła 2022.

Dzięki działającemu od 1902 roku Krakowskiemu Zakładowi Witrażów S.G. Żeleński (działającemu dziś pod nazwą Pracownia i Muzeum Witrażu) w naszym mieście witraże tworzyli najwybitniejsi artyści Młodej Polski: Stanisław Wyspiański, Józef Mehoffer, Wojciech Jastrzębowski, Henryk Uziembło, Karol Frycz i wielu innych. Na początku XX wieku powstawały tu koncepcje stanowiące twórczy wkład w nurt wszechobecnej secesji. Pojawiły się znamienne cechy odrębności krakowskich witraży, zyskując nazwę Krakowskiej Szkoły Witrażu. Odbywało się to na wielu poziomach – od monumentalnych dzieł, jak „Bóg Ojciec” Stanisława Wyspiańskiego w kościele oo. franciszkanów, czy witraże wawelskie Mehoffera, po wiele małych, kameralnych realizacji w kamienicach.

– Pragniemy przybliżyć to ukryte dziedzictwo miasta, z którego wielu mieszkańców nie zdaje sobie sprawy. Schowane w klatkach schodowych, na dziedzińcach i w korytarzach krakowskie witraże pozostają niezauważone w codziennym biegu i nadal owiane są tajemnicą, którą odkrywamy przed szerszą publicznością – tłumaczą organizatorzy przedsięwzięcia z Pracowni i Muzeum Witrażu.

Projekt łączy elementy świetlnej iluminacji, instalacji artystycznej i szlaku dziedzictwa. Pieczołowicie wyselekcjonowana grupa osiemnastu obiektów jest listą najciekawszych realizacji. Podświetlane gabloty umieszczone na kolejnych latarniach wzdłuż Plant prezentują witraże, do których często nie ma na co dzień dostępu. Umieszczone na ekspozytorach opisy pozwalają zapoznać się z historią poszczególnych obiektów i dokładniej zrozumieć ich treść. A same witraże można podziwiać oczywiście również w oryginałach – każdy z nich znajduje się w budynku będącym w odległości krótkiego spaceru od miejsca prezentacji w obrębie Plant.

– Zamek Królewski na Wawelu, dziesiątki kościołów z bazyliką Mariacką i katedrą wawelską na czele, pałac Czartoryskich, wieża ratuszowa, budynki użyteczności publicznej czy setki realizacji w kamienicach... We wszystkich tych budynkach znajdują się witraże, które na przestrzeni ostatnich 120 lat powstały w Pracowni i Muzeum Witrażu. Patrząc na ich rangę i liczbę uświadamiamy sobie, iż są to najważniejsze obiekty na mapie miasta, w związku z czym możemy powiedzieć, iż Kraków nie byłby tym samym bez Pracowni i Muzeum Witrażu. Dziś, świętując 120 rocznicę jej powstania, możemy śmiało powiedzieć, iż Kraków jest miastem witraży – podkreślają twórcy wystawy.

Pracownia i Muzeum Witrażu to instytucja, która łączy historyczną pracownię witrażu oraz zorganizowane wokół niej muzeum działające na podstawie statutu uzgodnionego z Ministrem Kultury w 2004 roku. Wspieraniem jego działalności zajmuje się Fundacja Muzeum Witrażu.

**Magiczny
Kraków**

Pomysł utworzenia muzeum zrodził się z silnej potrzeby ocalenia ważnej części dziedzictwa sztuki Młodej Polski – budynku, wyposażenia oraz archiwum Krakowskiego Zakładu Witrażów S.G. Żeleński. Zakład został założony w 1902 roku i funkcjonuje bez przerwy od tamtego czasu. Ponadto w latach 1906-1908 z inicjatywy właściciela Stanisława Gabriela Żeleńskiego wzniesiono nowy budynek zaprojektowany z uwzględnieniem specyficznych potrzeb pracowni witrażowej. Dzięki temu Kraków może pochwalić się unikalnym w skali światowej zabytkiem: nie tylko meble oraz narzędzia służyły tutaj pracy rzemieślników, ale także rozmaite rozwiązania architektoniczne. Fasadę zaprojektował Ludwik Wojtyczko, jeden z czołowych architektów tamtego czasu.

Obecnie Pracownia i Muzeum Witrażu jest miejscem, które wzbogaca kulturalny krajobraz miasta oraz pomaga w budowaniu jego tożsamości; współtworzy też obraz miasta jako bogatego w historię i biorącego udział w ważnym ogólnoeuropejskim ruchu Art Nouveau. Na wyjątkowość pracowni składają się: wspaniale zachowana i wciąż działająca pracownia funkcjonująca w oryginalnym budynku, a także wysoka jakość tworzonych dzieł. Potwierdzają to liczne nagrody, w tym wyróżnienie „Sybilla” 2017 czy otrzymana z okazji 120. rocznicy powstania „Polonia Minor”. Nie można zapomnieć także o koncepcji żywego muzeum, która pozwala zwiedzać funkcjonującą pracownię oraz Galerię Młodopolskich Mistrzów Witrażu. Prowadzona jest tam również szeroko zakrojona działalność edukacyjna dla dzieci i młodzieży.

Oficjalne otwarcie wystawy na Plantach, z udziałem prezydenta Krakowa Jacka Majchrowskiego, odbyła się w czwartek, 18 sierpnia, o godzinie 19.00. Wystawa, wpisująca się także w ogłoszony przez UNESCO Rok Szkła 2022, będzie ozdabiać Planty do końca roku.